

Viering zondag 19 april 2020

Viering geschreven door Aletta Steensma

Ik, Miranda Vroon, mag de voorganger van vandaag in ons midden introduceren.

Vandaag wordt de viering verzorgd door Aletta Steensma, studente Master Geestelijke Verzorging. Ze loopt stage bij mij in het ziekenhuis, en ze zou in het kader daarvan voorgaan in deze viering bij Ekklesia Tilburg. De afgelopen weken zou u al met haar kennis gemaakt hebben in onze vieringen. Maar helaas heeft ze net geen viering mee kunnen maken. En helaas kan ze niet live in de viering voorgaan. Maar ze was gelukkig wel bereid haar viering op de inmiddels vertrouwde wijze virtueel aan te bieden. Ze heeft de afgelopen weken onze vieringen natuurlijk ook ontvangen. De liederen zijn door Ingrid bij deze viering gezocht.

Ik wens u allen veel inspiratie toe. En Aletta veel succes.

Inleiding

Beste Ekklesia-leden, voor u ligt een nieuwe virtuele viering. Ik zal eerst mezelf kort introduceren, want u kent mij niet. Ik ben dus Aletta, en ik loop stage in het Elisabeth-ziekenhuis bij Miranda. Ik volg de opleiding tot geestelijk verzorger aan de Radboud universiteit. Als onderdeel van mijn stage zou ik in uw gemeenschap voorgaan. Helaas is het onmogelijk om fysiek voor te gaan, maar het is fijn dat dit op deze virtuele manier toch doorgang kan vinden. Ik hoop in de toekomst een keer bij een fysieke viering te mogen zijn, om uw gemeenschap ook niet-virtueel te ervaren.

Opening

Vandaag vieren wij Beloken Pasen, oftewel de eerste zondag na Pasen en de tweede zondag in de Paastijd. Beloken was een woord wat ikzelf nog niet kende, maar ik kwam erachter dat beloken het voltooid deelwoord is van beluiken. Beluiken is het tegengestelde van ontsluiten, dus Beloken Pasen is de afsluiting van Pasen.

Pasen was dit jaar anders. Vanwege de omstandigheden bent u niet in de gelegenheid geweest om samen met onze gemeenschap samen te komen en Pasen te vieren. Gelukkig heeft u de mogelijkheid gehad om met uw gemeenschap virtueel te vieren. Vandaag sluiten wij op dezelfde manier Pasen af, en kijken wij vooruit.

Lied Om zegen

*Lichtende. Wees hier aanwezig.
Die ooit het licht geroepen hebt
Doe lichten nu jouw aangezicht.
Wees een vlam hier in ons midden.
Zegen ons met jouw licht.*

*Sprekende. Wees hier aanwezig.
Die mensen ten leven hebt gesproken*

*Doe klinken opnieuw jouw levend woord.
Wees stilte hier in ons.
Zegen ons met jouw woord.*

*Enige. Wees hier aanwezig.
Die ons leidde weg uit angstland.
Doe jouw verbond van trouw gestand.
Wees voor ons 'Die-er-zal-zijn'.
Zegen ons met jouw naam*

*Liefde. Wees hier aanwezig.
Die ons leerde wat leven is.
Doe open onze harde harten.
Wees honger, dorst en hartstocht, nu.
Zegen ons voor elkaar.*

Lezing: Genesis 8,6-16

Na verloop van veertig dagen deed Noach het venster dat hij in de ark had aangebracht open en liet een raaf los. Deze bleef heen en weer vliegen totdat de aarde droog was. Vervolgens liet hij een duif los om te zien of het water verder gedaald was. Maar de duif kon nergens een plekje vinden waar ze kon neerstrijken om te rusten en kwam bij hem terug in de ark, want overal op de aarde was nog water. Hij stak zijn hand uit, pakte haar en nam haar weer bij zich in de ark. Hij wachtte nog zeven dagen en liet de duif toen opnieuw los. Tegen de avond kwam ze bij hem terug – met een jong olijfblad in haar snavel. Toen wist Noach dat het water op de aarde verder gedaald was. Weer wachtte hij zeven dagen en daarna liet hij de duif nogmaals los. Ze kwam niet meer bij hem terug. In het zeshonderdeerste jaar van Noachs leven, op de eerste dag van de eerste maand, was het water van de aarde verdwenen. Noach maakte het dak van de ark open en keek rond – de aarde was drooggevallen. Op de zevenentwintigste dag van de tweede maand was de aarde droog.

Toen zei God tegen Noach: 'Ga de ark uit, samen met je vrouw, je zonen en de vrouwen van je zonen.

Lied [Loflied](#)

*Druk mij als een zegel op je hart
Draag mij als een ring om je vinger
Want sterk als de dood is de liefde
En hartstocht is onverbiddelijk*

Als de schoot van de aarde.

*Nog geen vloedgolf kan liefde blussen
Nog geen watersnood dooft de liefde uit.
Liefdesvlammen zijn verrukkelijk
Een lichterlaaie vuur van vreugde
Een louterende vuurzee
Van GOD.*

Evangelielezing: Johannes 20,19-31

Op de avond van die eerste dag van de week waren de leerlingen bij elkaar; ze hadden de deuren afgesloten, omdat ze bang waren voor de Joden. Jezus kwam in hun midden staan en zei: 'Ik wens jullie vrede!' Na deze woorden toonde hij hun zijn handen en zijn zijde. De leerlingen waren blij omdat ze de Heer zagen. Nog eens zei Jezus: 'Ik wens jullie vrede! Zoals de Vader mij heeft uitgezonden, zo zend ik jullie uit.' Na deze woorden blies hij over hen heen en zei: 'Ontvang de heilige Geest. Als jullie iemands zonden vergeven, dan zijn ze vergeven; vergeven jullie ze niet, dan zijn ze niet vergeven.'

Een van de twaalf, Tomas (dat betekent 'tweeling'), was er niet bij toen Jezus kwam. Toen de andere leerlingen hem vertelden: 'Wij hebben de Heer gezien!' zei hij: 'Alleen als ik de wonden van de spijkers in zijn handen zie en met mijn vingers kan voelen, en als ik mijn hand in zijn zijde kan leggen, zal ik het geloven.' Een week later waren de leerlingen weer bij elkaar en Tomas was er nu ook bij. Terwijl de deuren gesloten waren, kwam Jezus in hun midden staan. 'Ik wens jullie vrede!' zei hij, en daarna richtte hij zich tot Tomas: 'Leg je vingers hier en kijk naar mijn handen, en leg je hand in mijn zijde. Wees niet langer ongelovig, maar geloof.' Tomas antwoordde: 'Mijn Heer, mijn God!' Jezus zei tegen hem: 'Omdat je me gezien hebt, geloof je. Gelukkig zijn zij die niet zien en toch geloven.'

Jezus heeft nog veel meer wondertekenen voor zijn leerlingen gedaan, die niet in dit boek staan, maar deze zijn opgeschreven opdat u gelooft dat Jezus de messias is, de Zoon van God, en opdat u door te geloven leeft door zijn naam.

Lied [Blinde ogen](#)
*Blinde ogen verlicht ze
dove oren doe open
harde harten doe horen*

Overweging

De eerste lezing ging over Noach. Noach maakte natuurlijk iets extreems door. Hij zat opgesloten met zijn familie en met alle soorten dieren in de ark, in een storm van water. Vandaag lezen we dat Noach na alle ontberingen en angst die hij doorstaan moet hebben, eindelijk een venster open kon doen. Het licht kon worden binnengelaten, net als de hoop dat het vastzitten in de ark eindelijk voorbij was. En uiteindelijk, als al het water is verdwenen en de aarde opgedroogd was, sprak God tot Noach. En pas nadat God gesproken heeft, verlaten Noach en zijn familie de ark. Ik weet niet of ik dit geduld had kunnen opbrengen, om zo lang in de ark te blijven zitten en te wachten op het verlossende woord.

Naast de hoop die Noach zal hebben ervaren, eindigt de lezing ook vol hoop. De aarde is immers helemaal verlaten, maar ze mag nu eindelijk weer bewoond worden! Het is ook niet voor niets dat er wordt gesproken over een duif – de duif kan hier gelezen worden als de levensgeest die de aarde weer bewoont. En na de duif mogen de mensen met alle andere dieren ook naar buiten, om de nieuwe aarde vorm te geven.

Dit geldt in zekere zin ook voor de leerlingen van Jezus. Zij waren bang, bang om ook veroordeeld te worden door de Joodse gemeenschap van die tijd. En ik kan mij voorstellen dat ook zij onzeker waren. Jezus, hun leraar, was immers veroordeeld, gestorven en vervolgens verdwenen. Wat was er gebeurd met zijn lichaam? En het belangrijkste: wat moesten ze doen?

Toen verscheen Jezus ineens. Hij begroette zijn leerlingen, met de woorden 'Ik wens jullie vrede'. Waarom legt Jezus zo duidelijk de nadruk op de vrede? Een uitleg hiervan is dat vrede een belangrijk onderdeel is in het nieuwe verbond van Jezus. Hij belooft hiermee vrede te brengen. Een andere lezing is dat het te maken heeft met de relatie tussen de leerlingen en Jezus. Doordat de leerlingen bang waren en misschien zelfs wel twijfelden aan Jezus, was de relatie verstoord. Een relatie die vervolgens weer geheeld is, brengt vrede. Door de vrede te benadrukken wil Jezus misschien ook laten zien dat de relatie weer is hersteld: het is niet erg dat de leerlingen bang waren. Het is ze vergeven.

Jezus liet ook het bewijs zien dat Hij het écht was. Vervolgens krijgen de leerlingen de Geest, en worden zij gezonden om zonden te vergeven. Hiermee blijven ze Jezus volgen, zelfs door zijn dood heen. De leerlingen krijgen nu een richting waarmee zij de nieuwe leer, het christendom, of het nieuwe verbond, vorm kunnen geven.

Dit geldt alleen niet voor Thomas, hij had de pech om niet bij deze bijeenkomst te zijn. Zijn medeleerlingen vertellen hem vol vuur over de ontmoeting met Jezus, maar hij kan of wil dit niet geloven. Misschien kan hij het niet, omdat hij net als veel nuchtere Nederlanders eerst wil zien. Maar misschien wil hij het ook niet zien, omdat het volgen van Jezus niet makkelijk is. Het vergt opoffering en het was ook gevaarlijk. Ik kan me voorstellen dat het daarom makkelijker is om niet te geloven. Maar een paar dagen later heeft Thomas geen keuze meer: Jezus verschijnt ook aan hem, en Thomas moet wel geloven in de opstanding van zijn Heer.

Thomas Halík heeft een andere lezing van dit verhaal. In het boek 'Raak de wonden aan. Over niet zien en toch geloven' vertelt hij dat het verhaal natuurlijk gelezen kan worden als Thomas die niet gelooft tot hij ziet. Volgens Halík gaat het erom dat Thomas niet kan geloven dat Jezus gewond is. Thomas wil dus wel geloven dat Jezus is opgestaan, hij kan alleen niet geloven dat zijn Heer wonden heeft en dus niet volmaakt is. De focus verschuift nu naar het beschadigd-zijn van Jezus. Ik kan me voorstellen dat Thomas hier inderdaad moeite mee heeft: als Jezus écht God is, waarom is hij dan niet volmaakt en ongeschonden?

Misschien wil Jezus hiermee laten zien dat Hij volledig mens is geworden. Wij mensen hebben allemaal onze eigen wonden, zichtbaar en onzichtbaar. Dat is wat ons mens maakt. Mogelijk is dat waarom Jezus juist zijn wonden laat zien: Hij wil laten zien dat Hij begrijpt wat het is om mens te zien. En daarmee begrijpt God ook wat wij mensen allemaal meemaken. Voor mij is dit een troostende gedachte.

Daarnaast roept de lezing van Halík een andere vraag bij mij op. Thomas was niet in staat om te geloven dat Jezus wonden had, hij moest ze eerst zien. Nu zijn er genoeg mensen in onze maatschappij met onzichtbare wonden, zeker in deze tijd van veel thuiszitten. Denk aan mensen met een angststoornis, een depressie of smetvrees. Ben ik in staat om deze onzichtbare wonden bij de ander – of bij mijzelf - te herkennen? En durf ik de ander te geloven op het moment dat deze onzichtbare wonden niet worden getoond?

Door deze lezing begrijp ik ook beter waarom Jezus zijn leerlingen wegzendt om zonden te vergeven. Het begaan van een zonde leidt meestal tot wonden: bij uzelf, bij de ander of bij de Ander. Het niet in staat zijn om te vergeven kan leiden tot open wonden. Het in staat zijn om te vergeven kan ervoor zorgen dat deze open wonden kunnen genezen. Jezus toont ons een weg om wonden te helen. Dat wil overigens niet zeggen dat ze verdwijnen: als een diepe wond geneest, blijft er meestal een litteken achter.

Dit doet mij denken aan een gebruik uit Japan, de kintsugi-methode. Als er een voorwerp van aardewerk valt waardoor het breekt, worden deze breuken hersteld met goud of zilver. Het idee hierachter is dat de sporen van breuk zichtbaar zijn zodat de geschiedenis van het voorwerp zichtbaar is. Elke breuk heeft immers een eigen verhaal. Ook draagt het herstel van de breuken bij aan de schoonheid van het voorwerp. De filosofie hierachter is dat het voorwerp in ere wordt hersteld, zich verzoent met het verleden en zelfs sterker wordt. Deze filosofie kan ook als metafoor gezien worden voor onze eigen littekens: door littekens te laten zien verzoenen we onszelf met het verleden en worden we er sterker door. Een hoopgevende gedachte voor een ieder die worstelt met zichzelf.

Nu hebben het genezen van wonden en het laten zien van littekens veel te maken met het verleden. Er is in het verleden iets gebeurd waarom de wond of het litteken is ontstaan. Maar door de opstanding van Jezus kunnen we juist vooruitkijken, en dat is wat Jezus de leerlingen laat zien in de lezing van vandaag. Op het moment dat zij niet meer wisten hoe ze verder moesten, liet Jezus de weg van vrede en vergeving zien. En dit is de weg die er ook voor ons ligt.

Hoop en vertrouwen. Dat is wat voor mij uit de teksten van vandaag naar voren springt. Zowel voor Noach als voor de leerlingen zijn het onzekere tijden. Noach weet niet wanneer de aarde weer droog zal vallen. De leerlingen weten niet wat ze moeten doen nu Jezus verdwenen is. En wij zitten ook in onzekere tijden. Onzeker over wanneer we weer samen kunnen komen. Onzeker of we deze zomer wel op vakantie kunnen. Onzeker wanneer het

leven weer zo wordt als vóór het corona-virus. Maar ook de hoop dat de maatregelen de komende maanden versoepeld gaan worden. Het vertrouwen in het zorgpersoneel. Het vertrouwen dat ook deze vreemde tijd weer voorbij zal gaan. En natuurlijk de hoop en het vertrouwen dat er altijd iemand is die ons begrijpt. Amen.

Lied [Vrede voor jou](#)

Voorbede

Levende God,
bij U is de vrede en de hoop,
ook als wij deze zelf niet zien.
Daarom bidden wij tot U;

Bidden wij om mensen die andere mensen zien staan,
om mensen die de deur uit gaan,
steeds kiezen voor verbondenheid,
en met anderen problemen benoemen en uitwegen zoeken.
Om durf en moed voor al wie medemensen
ook in de meest donkere momenten van hun leven nabij wil zijn...

Bidden wij voor werknemers overal ter wereld,
afhankelijk, machteloos en onzeker over hun toekomst,
dat zij mogen rekenen op elkaar in moeilijke tijden,
dat zij er in slagen sociale zekerheid op te bouwen.
Dat eigenaars, bestuurders en politici, zorgbewogen mensen mogen worden,
bekommert om het welzijn van mens en wereld...

Bidden wij voor geloofsgemeenschappen overal ter wereld,
dat zij in navolging van Jezus in deze tijd
inspiratie en vertrouwen vinden om verbonden te blijven
en toch manieren vinden om, met begrip voor elkaars twijfel en onzekerheid,
elkaar te bemoedigen op de weg van het geloof...

Levende God,
Als de nood zo hoog wordt
Dat zelfs ons geloof dreigt te bezwijken,
Draag en ondersteun ons dan.
Doe ons weer groeien in kracht,

soepelheid en weerbaarheid,
Amen.

Slotgebed

Heer, maak me tot een werktuig van uw vrede
Waar haat is, laat me liefde zaaien.
Waar onrecht is, vergiffenis.
Waar twijfel is, geloof.
Waar wanhoop is, hoop.
Waar duisternis is, licht.
Waar droefheid is, vreugde.
O goddelijke Meester,
geef me dat ik eerder verlang te troosten,
dan getroost te worden,
te begrijpen dan begrepen te worden,
te beminnen dan bemind te worden.
want het is door te geven dat we krijgen,
door vergeving aan te bieden dat we vergeving ontvangen
en door te sterven dat wij voor de eeuwigheid geboren worden. Amen

(Sint Franciscus)

Slotlied Zolang er mensen zijn

*Zolang er mensen zijn op aarde
zolang de aarde vruchten geeft,
zolang zijt Gij ons aller Vader,
wij danken U voor al wat leeft*

*Gij zijt ons licht, ons eeuwig leven,
Gij redt de wereld van de dood.
Gij hebt uw Zoon aan ons gegeven,
zijn lichaam is het levend brood*

*Daarom moet alles U aanbidden
uw liefde heeft het voortgebracht,
Vader, Gijzelf zijt in ons midden,
o Heer, wij zijn van uw geslacht*